

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, sev Institutio Sacerdotvm, Ex Divinis Litteris Et Vetervm Patrvm Disciplina

Torres, Alfonso de

Ingolstadii, 1604

De somno, vigilia, & quotidiana conscientiae examine. §. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

*De Somno, Vigilia, & quotidiano
Conscientia examine.*

§. IIII.

SVMMARIVM.

NOCTV semper vigilandum, & in oratione
pernoctandum. 1. 2. 3. 5. 6. 7. 8. 9. 12.

Quia nox est tempus ad orationem aptum,
& tenebrae habent quandam religionem. 18. 19.
Suo tamen tempore dormiendum. 12.

Et tantum pro necessitate. 14.

Quia suspecta res est somnus, & ideo totus quis dor-
mire non debet. 11. 16.

Vt faciebat S. Hieronymus, utq; docet Cassianus, &
qualiter Hippocrates. 15.

Dormituro tamen ad lectum qualiter eundum, ibique
manendum, & ab eo surgendum. 10. 11.

Uigilandumq; ad diurnum animum concentum. 20.

Et qualiter, quidq; postea faciendum. 21.

Post prandium parumper quiescendum, maxime in a-
estate 13.

Conscientia semper ante somnum examinanda, extra-
ditione S. Petri, & Sanctorum. 1. 4. 22. 23. 24. 25.
26. 28.

Et Philosophorum. 25. 27. 29. 30.

IMEDITATVS sum nocte cum corde meo, &
exercitabar, & scopebam spiritum meum.
Psal. 76.

Memor

Memor fui nocte nominis tui Domine: & cu- 2
stodiui legem tuam. Media nocte surgebam ad
confitendum tibi. *Psal. 118.*

In noctibus extollite manus vestras in sancta, 3
& benedicite Dominum. *Psal. 133.*

Quis superponet in cogitatu meo flagella, & in 4
corde meo doctrinam sapientiæ, vt ignorationi-
bus eorum (scilicet linguæ, & labiorum) non par-
cant mihi, & non appareant delicta eorum, & ne
adincrescant ignorantia meæ, & multiplicentur
delicta mea, & peccata mea abundant, & incidam
in conspectu aduersariorum meorum, & gaudeat
super me inimicus meus? *Eccl. 23.*

Consurge, lauda in nocte in principio vigilia- 5
rum: effunde sicut aquam cor tuum ante conspe-
ctum Domini: leua ad eum manus tuas pro ani-
ma paruulorum tuorum. *Tren. 2.*

Vigilate, & orate vt non intretis in tentatio- 6
nem. *Matth. 26.*

Vigilate, quia nescitis qua hora Dominus do- 7
mus veniat; sero, an media nocte, an galli cantu,
an mane: ne cum venerit repente, inueniat vos
dormientis. *Marc. 13.*

Vigilate omni tempore orantes. *Luc. 12. 21.* 8

Si non vigilaueris, veniam ad te tamquam fur; 9
& nescies qua hora veniam ad te. *Apoc. 3.*

**Qualiter eundum ad lectum, ibique ma-
nendum, ab eoque surgendum.**

SEMPER cum ad horam perueneris dormiendi, 10

non præuentò tempore, primo aspergas te aqua benedicta, & tunc vadens ad lectum aliquam orationem præmittas, & factò tibi signaculo Crucis in lecto, & te Domino humiliter commendato, honeste, & compositè iaceas in dextro, vel sinistro latere, numquam tamen supinus, vel aliter inhonestus. Numquam dormias cum manibus in sinu positis, nec cruribus eleuatis, vel discoopertis, vt nullus te inueniat inhonestè iacentem. *S. Bonau. in reg. nouitiorum, c. 7. & in speculo disciplinae, particula 3. c. 7. & post particulam 4. c. 2.* Et surgens à lecto ipsum deceter operi, ne velut irrationabilem cubile remaneat imparatum. *Idem in dicto speculo discip. part. 3. c. 9.*

De eodem.

- II ITVRVS ad somnum, aliquid tecum defer in memoria & cogitatione, in quo placide obdormias, quod etiam somniare iuuat. Sic tibi nox vt dies illuminabitur, & nox illuminatio tua in delicijs tuis. Placide obdormies, in pace quiesces, facile euigilabis, & surgens facilis eris ad redeundum in diem, vnde non totus decessisti. *S. Bern. ad fratres de Monte Dei.*

Dormiendum suo tempore.

- 12 SICVT festinandum nobis est, &c. vt sup. §. I. de ieiunio, n. 15.

Post prandium parumper quiescendum.

- 13 POSTPRANDIUM, si naturæ tuæ conuenit, potes parum quiescere, & maxime in æstate, ne caput grauetur. *Concil. Hildesem. in form. vii. can. c. 44.*

Dor-

Dormiendum tantum pro necessitate.

QVIETI & somno tantum tempus impende, **14**
quantum cogit ipsa necessitas: quies enim diu-
turna corpus emollit, & libidinis ignem facile ac-
cendit. *S. Ephraëm de vita spirituali, c. 76.*

Quo somno utebatur *S. Hieronymus*, &
quem præfigit *Cassianus*, & quem *Hip-
pocrates*.

CONSVETVDINEM meam nosti: breuissimo **15**
somno utor, & quasi interuigilo. Satis est mihi, vi-
gilare desuuisse. Aliquando dormiisse me sentio,
aliquando suspicor. *S. Hieron. ep. 87. de viris illustri-
bus. Quem terminum quatuor horarum spatium conclu-
dendū esse, tradit Cassianus coll. 12. c. 15. Somnus tamen,
& vigilia mediū tenere debent: vtraq; enim, si modum
excedant, malum. Hippocrates l. 2. Aphorismorum, c. 3.*

Nemo totus dormiat.

CAVE in quantum potes, Sacerdos, ne totus ali- **16**
quando dormias, ne sit somnus tuus non requies
lassi, sed sepultura corporis suffocati; non repara-
tio, sed extinctio corporis tui. Suspecta res est som-
nus, & magna ex parte ebrietati similis. *S. Bernar-
dus ad fratres de Monte Dci.*

Pernoctandum in oratione.

PERNOCTA in oratione & prece, incumbere no- **17**
cturnis Vigilijs: ad modicum clausis oculis rur-
sum ora. *S. Isid. in Synonimis. Non tamen ad ignem vi-
gilandum, quia vsitatum est hosti homines ad prunas se-
ducere, &c. S. Bonau. in speculo discip. particula 4. c. 6.*

V 3

Nox,

Nox, tempus ad orationem aptum.

- 18 NOCTE ad sapientiam nihil commodius: hac enim persæpe de Deo cogitamus, lectioni, contemplationi diuinarum Scripturarum vacamus, psallitur, oratur. *S. Cyrillus Hierosolymitanus Catechesi illuminatorum 9. S. Bernardus ser. 86. S. Basilius oratione 2. de precatone.*

Habent religionem tenebræ.

- 19 *Euripides in Bacchis, articulo 2.*

Euigilandum ad diurnum auium concentum,

- 20 DOLENTES referimus, quod non solum quidam minores clerici, verum etiam aliqui Ecclesiarum Prælati circa comestiones superfluas, & confabulationes illicitas, (vt de aliis taceam) fere medietatem noctis expendunt, & somno residuum relinquentes vix ad diurnum concentum auium excitantur, &c. *Innoc. 3. de celebr. Missarum, c. eod.*

Qualiter euigilandum, ac deinde quid faciendum.

- 21 SI dormitum eas de fero, & euigilare affuecas de mane, & surgens aliquid boni mediteris, videlicet de futuro iudicio, quomodo tunc omnes euigilaturi sumus, deinde, vestiendo te, potes aliquid boni legere, Psalmum: *Quid multiplicati.* aut aliud, quod placeat. Et, si aliqua pollutione te mireris pollutum, percutias pectus tuam, cum proposito confitendi, aspergendo te aqua benedicta, & sic ad

adoratorium vade, & debitum tuum solue sicut melius potes. *Concil. Hildesem. in form. vii. can. c. 29.*
S. Bonau. de triplici statu religiosorum, p. l. c. 4.

Conscientia qualiter & quando examinanda, ex traditione S. Petri.

INSTRVEBAT Petrus discipulos actus vitæ suæ 22
 omni hora custodire, & in omni loco Deum respicere, firmiter scire cogitationes malas cordi suo aduenientes, mox ad Christum allidere, & Sacerdotibus Dei manifestare. *S. Clemens ep. 1. ad Iacobum fratrem Domini, ad finem.*

De eodem.

COMPLETO iam die, omniq; opere tum corporis, tum spiritus etiam absoluto, præclare fiat, si diligenter vnusquisque, antequam cubitū eat, cum animo suo conscientiam suam exquirat; ac, si quid vel cogitauerit, vel dixerit eorum, quæ non decet, vel si inter orandum minus attentus, aut in Psalmorū decantatione tædio anxius fuerit, aut communis vitæ desiderio senserit titillatum, &c. *S. Basil. hom. 1. de instit. monachorum. Concil. Hildesem. in form. vii. can. c. 51.*

De eodem.

DISCE tibi præesse, vitam tuam ordinare, mores tuos componere; temetipsum accusare, numquam excusare; sepe condemnare, numquam impunitum dimittere. *S. Bernard. de interiori domo, ad finem.*

De eodem.

- 25 QVÆ in singulis diebus opera feceris, ea tecum commemora, & cum his, quæ feceris pridie, conferto. Studiose operam dato, vt melior in dies existas. *S. Basilius de abdicatione rerum, ad finem. & in admonitione ad filium spiritualem. S. Bonau. de puritate conscientie, c. 16. 17. Optime Plutarchus de cobibenda ira, ad finem, ex Empedocle. Cassian. collat. 5. c. 14.*

De eodem.

- 26 COGITATIONES iustorum, iudicia. Iusti quippe ab omni strepitu sæculari ad corda sua redeunt, ibiq; ascendunt tribunal mentis, atq; ante oculos se, & proximum statuunt: deducunt ad medium regulam testamenti, qua dicitur: Quæ vultis, vt faciant vobis homines, & vos eadem facite illis. Transferunt in se personam proximi, & sollicite attendunt, quid sibi, si ita essent, fieri, vel non fieri iuste voluissent: sicq; districto iure, atque iudicio, causam suam, & proximi, iuxta tabulas diuinæ legis, in foro cordis examinant. *S. Gregor Moral. l. 19. c. 13. l. 22. c. 4. l. 25. c. 6.*

De eodem.

- 27 DEVS, ipse mens, iussit, vt homo mentis particeps seipsum animaduerneret. *Mercurius Trismegistus in Pimandro,*

De eodem.

- 28 FACIEBAT hoc Sextius, vt, consummato die, cum se ad nocturnam quietem recepisset, interrogaret animum suum: Quod hodie malum tuum
- san a-

sanasti? cui vitio obstitisti? qua parte melior es?
Desinet ira, & erit moderatior, quæ sciet sibi quo-
tidie ad iudicem esse veniendum, &c. *Seneca de*
ira. l. 3. c. 36.

De eodem.

VIR bonus, &c.

Non prius in dulcem declinat lumina somnum,
Omnia quam illius reputauerit acta diei. *Virgil.*
in viro bono.

De eodem.

QUOTIDIE bis precari solent Christiani, mane, 30
ac sub vesperam, oriente Sole, petentes diem vere
felicem, utque mentes eorum cælesti repleantur
lumine: occidente vero, ut anima in totum ex-
onerata sensibus, moleque rerum sensibili-
um veritatem vestiget in consistorio
domestico. *Philo. l. de vita*
supplicum.

